Downloaded via the EU tax law app / web

SENTENZA TAL-QORTI TAL-?USTIZZJA (It-Tieni Awla)

9 ta’ Settembru 2015 (*)

“Rinviju g?al de?i?joni preliminari – ?addiema migranti – Sigurtà so?jali – Le?i?lazzjoni applikabbli – Ba??ara tax-xmara Rhein – ?ertifikat E 101 – Sa??a probatorja – Talba mressqa lill-Qorti tal-?ustizzja – Obbligu ta’ rinviju”

Fil-Kaw?i mag?quda C?72/14 u C?197/14,

li g?andha b?ala su??ett talbiet g?al de?i?joni preliminari ta?t l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Qorti tal-Appell ta’ Bois-le-Duc (Gerechtshof te ‘s-Hertogenbosch, il-Pajji?i l-Baxxi) u l-Qorti Suprema tal-Pajji?i l-Baxxi (Hoge Raad der Nederlanden), permezz ta’ de?i?jonijiet tas-7 ta’ Frar u tat-28 ta’ Marzu 2014, li waslu fil-Qorti tal-?ustizzja, rispettivament, fl-10 ta’ Frar u fit-18 ta’ April 2014, fil-pro?eduri

X

vs

Inspecteur van Rijksbelastingdienst (C?72/14),

u

T. A. van Dijk

vs

Staatssecretaris van Financiën (C?197/14),

IL-QORTI TAL-?USTIZZJA (It-Tieni Awla),

komposta minn R. Silva de Lapuerta (Relatur), President tal-Awla, J.?C. Bonichot, A. Arabadjiev, J. L. da Cruz Vilaça u C. Lycourgos, Im?allfin,

Avukat ?enerali: N. Wahl,

Re?istratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-pro?edura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippre?entati:

– g?al X u T.A. van Dijk, minn M. van Dam, advocaat,

– g?all-Gvern Olandi?, minn M. Bulterman, M. de Ree u H. Stergiou kif ukoll minn J. Langer, b?ala a?enti,

– g?all-Gvern ?ek, minn M. Smolek, b?ala a?ent,

– g?all-Gvern ?ermani?, minn T. Henze u J. Möller, b?ala a?enti,

– g?all-Gvern Elleniku, minn E.-M. Mamouna, M. Tassopoulou u A. Samoni-Rantou, b?ala a?enti,

– g?all-Kummissjoni Ewropea, minn D. Martin u W. Roels, b?ala a?enti,

wara li semg?et il-konklu?jonijiet tal-Avukat ?enerali, ippre?entati fis-seduta tat-13 ta' Mejju 2015,

tag?ti l-pre?enti

Sentenza

1 It-talbiet g?al de?i?joni preliminari jirrigwardaw l-interpretazzjoni tal-Artikolu 7(2)(a) tar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 1408/71, tal-14 ta' ?unju 1971, dwar l-applikazzjoni tal-iskemi ta' sigurtà so?jali g?all-persuni impjegati u l-familja tag?hom li ji??aqilqu ?ewwa l-Komunità, kif ukoll tal-Artikoli 10c sa 11a, 12a u 12b tar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 574/72, tal-21 ta' Marzu 1972, li jistipula l-pro?edura g?all-implementazzjoni tar-Regolament (KEE) Nru 1408/71, fil-ver?joni tag?hom emendata u a??ornata permezz tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 118/97, tat-2 ta' Di?embru 1996, (?U Edizzjoni Spe?jali bil-Malti, Kapitolu 5, Vol. 3, p. 3) kif emendati permezz tar-Regolament (KE) Nru 647/2005 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tat-13 ta' April 2005 (?U L 117, p. 1, iktar 'il quddiem, rispettivament, ir-"Regolament Nru 1408/71" u r-"Regolament Nru 574/72") kif ukoll l-interpretazzjoni tat-tielet paragrafu tal-Artikolu 267 TFUE.

2 Dawn it-talbiet tressqu fil-kuntest ta' ?ew? tilwimiet bejn, minn na?a, X u l-Inspecteur van Rijksbelastingdienst (Spettur tal-awtorità tat-taxxa nazzjonali) u, min-na?a l-o?ra, T.A. van Dijk u l-iStaatssecretaris van Financien (Segretarju tal-Istat g?all-Finanzi) dwar l-istimi tat-taxxa li jikkon?ernawhom rispettivament.

Il-kuntest ?uridiku

Id-dritt internazzjonali

3 Il-Ftehim dwar is-sigurtà so?jali g?all-ba??ara tax-xmara Rhein, adottat mill-Konferenza intergovernattiva inkarigata tirrevedi l-Ftehim tat-13 ta' Frar 1961 dwar is-sigurtà so?jali g?all-ba??ara tax-xmara Rhein, iffirmat f'Geneva fit-30 ta' Novembru 1979 (iktar 'il quddiem, il-"Ftehim tal-ba??ara tax-xmara Rhein") jipprevedi, fl-Artikolu 2(1) tieg?u:

"Bla ?sara g?all-Artikolu 9(2) u g?all-Artikolu 54, dan il-ftehim japplika, fit-territorju tal-Partijiet Kontraenti, g?all-persuni kollha li huma jew li kienu su??etti b?ala ba??ara tax-xmara Rhein g?al-le?i?lazzjoni ta' wa?da jew iktar mill-Partijiet Kontraenti, kif ukoll g?all-membri tal-familji tag?hom jew g?as-superstiti tag?hom."

Id-dritt tal-Unjoni

Ir-Regolament Nru 1408/71

4 L-Artikolu 6 tar-Regolament Nru 1408/71 jipprevedi li dan ir-regolament fil-prin?ipju jissostitwixxi kwalunkwe konvenzjoni dwar is-sigurtà so?jali li torbot esklu?ivament lil Stati Membri, jew g?all-inqas ?ew? Stati Membri u Stat jew diversi Stati o?ra.

5 Ta?t it-titolu "Dispo?izzjonijiet internazzjonali mhux affetwati minn dan ir-Regolament", l-Artikolu 7(2)(a) tar-Regolament 1408/71 jipprevedi li minkejja d-dispo?izzjonijiet tal-Artikolu 6 ta' dan ir-regolament, id-dispo?izzjonijiet tal-Ftehim tal-ba??ara tax-xmara Rhein jibqg?u applikabbli.

6 It-Titolu II tar-Regolament Nru 1408/71, li jinkludi l-Artikoli 13 sa 17A, jinkludi r-regoli dwar id-determinazzjoni tal-le?i?lazzjoni applikabbli fil-qasam tas-sigurtà so?jali.

Ir-Regolament Nru 574/72

7 Ta?t it-titolu "L-implimentazzjoni tad-dispo?izzjonijiet tar-regolament sabiex ti?i stabbilita l-le?islazzjoni applikabbli", it-Titolu III tar-Regolament Nru 574/72 jistabbilixxi regoli ddettaljati g?all-applikazzjoni tal-Artikoli 13 sa 17 tar-Regolament Nru 1408/71.

8 B'mod partikolari, l-Artikoli 10c sa 11a, 12a u 12b tar-Regolament Nru 574/72 jipprevedu li l-istituzzjoni indikata mill-awtorità kompetenti tal-Istat Membru li l-le?i?lazzjoni tieg?u tibqa' tapplika skont l-Artikoli 13(2)(d), 14(1)(a) u (2)(a) u (b), 14a(1)(a), (2) u (4), 14b(1), (2) u (4), 14c(a), 14e u 17 tar-Regolament Nru 1408/71, to?ro? ?ertifikat imsejja? "?ertifikat E 101", li ji??ertifika li l-?addiem ikkon?ernat huwa su??ett g?al-le?i?lazzjoni tal-imsemmi Stat Membru.

Il-kaw?i prin?ipali u d-domandi preliminari

Kaw?a C?72/14

9 X huwa ?ittadin Olandi? li, matul is-sena 2006, kien jg?ix fil-Pajji?i l-Baxxi u kien ja?dem b?ala tmunier fuq bastiment bil-magna rre?istrat fil-Pajji?i l-Baxxi.

10 Matul is-sena 2006, l-imsemmi bastiment kien iba??ar b'mod kummer?jali mhux biss fuq ix-xmara Rhein, i?da wkoll, l-iktar ta' spiss, f'passa??i tal-ilma interni o?rajn.

11 Barra minn hekk, matul is-sena 2006, X kien jinsab fil-ktieb tal-pagi ta' impri?a stabbilita fil-Lussemburgu.

12 Fil-25 ta' Novembru 2004, il-Ministru tat-Trasport u tal-Amministrazzjoni tal-Ilma (il-ministerie van Verkeer en Waterstaat) ?are? ?ertifikat li l-bastiment jag?mel parti min-navigazzjoni tax-xmara Rhein (Rijnvaartverkaring), kif imsemmi fl-Artikoli 1(h) u 5(1) tal-li?i dwar it-trasport fil-passa??i tal-ilma interni (Wet vervoer binnenvaart), lis-sid tal-bastiment, impri?a stabbilita f'Rotterdam (il-Pajji?i l-Baxxi).

13 X talab lill-istituzzjoni kompetenti tal-Gran Dukat tal-Lussemburgu sabiex ji?i affiljat mal-iskema tas-sigurtà so?jali Lussemburgi?a, talba li ntlaqg?et minn din l-istituzzjoni. Fl-1 ta' Marzu 2006, l-Asso?jazzjoni tal-fondi ta' assigurazzjoni g?all-mard fil-Lussemburgu ?ar?et ?ertifikat E 101 g?al X fir-rigward tal-attivitajiet tieg?u.

14 X stabbilixxa dikjarazzjoni tat-taxxa fuq id-d?ul u l-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà so?jali g?as-sena 2006, abba?i ta' d?ul taxxabbli ta' EUR 31 647 mill-attività professjonali tieg?u. Fid-dikjarazzjoni tieg?u, X talab e?enzjoni mill-?las tal-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà so?jali u tnaqqis sabiex jevita t-taxxa doppja. Fil-kuntest tad-determinazzjoni tat-taxxa, l-Ispettur tal-awtorità fiskali nazzjonali la laqa' l-e?enzjoni u lanqas it-tnaqqis mitluba. Barra minn hekk, huwa rrettifika l-kalkolu tat-taxxa.

15 B'dan il-mod, ?iet stabbilita stima ta' taxxa dovuta minn X, fir-rigward tat-taxxa tad-d?ul u l-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà so?jali g?as-sena 2006, abba?i ta' d?ul taxxabbli ta' EUR 28 914 minn xog?lu.

16 Ir-rikorrent ressaq ilment kontra, b’mod partikolari, id-de?i?joni li tirrifjuta l-e?enzjoni mill-?las tal-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà so?jali g?as-sena inkwistjoni. L-Ispettur tal-awtorità fiskali nazzjonali ?a?ad dan l-ilment b?ala infondat.

17 X ressaq kaw?a kontra d-de?i?joni li ?a?det l-ilment tieg?u quddiem il-qorti distrettwali ta’ Breda (Rechtbank Breda), li ddikjaratha infondata. G?alhekk, X ippre?enta appell mis-sentenza tal-qorti distrettwali ta’ Breda quddiem il-Qorti tal-Appell ta’ Bois-le-Duc.

18 Il-Qorti tal-Appell ta’ Bois-le-Duc tqis li l-qorti distrettwali ta’ Breda kienet i??ustifikata meta dde?idiet li X g?andu ji?i kkunsidrat b?ala ba??ar tax-xmara Rhein fis-sens tal-Ftehim dwar il-ba??ara tax-xmara Rhein u li, g?alhekk, ir-regoli ta’ de?injazzjoni inklu?i f’dan il-ftehim g?andhom japplikaw g?alih. B’dan il-mod, il-Qorti tal-Appell ta’ Bois-le-Duc tistaqsi fuq il-portata li jista’ jkollu ?-?ertifikat E 101 ma?ru? fl-1 ta’ Marzu 2006 mill-istituzzjoni Lussemburgi?a kompetenti sabiex to?ro? dan it-tip ta’ ?ertifikat.

19 Huwa f’dawn il-?irkustanzi li l-Qorti tal-Appell ta’ Bois-le-Duc idde?idiet li tissospendi l-pro?eduri u li tag?mel id-domandi preliminari segwenti lill-Qorti tal-?ustizzja:

“1) Fis-sentenza FTS (C?202/97, EU:C:2000:75), il-Qorti tal-?ustizzja dde?idiet li ?ertifikat E 101 ma?ru? mill-istituzzjoni kompetenti ta’ Stat Membru huwa me?tie? [vinkolanti] fir-rigward tal-istituzzjonijiet ta’ sigurtà so?jali ta’ Stati Membri o?ra, anki fil-ka? fejn dan i?-?ertifikat ma jkunx materjalment e?att. Din il-konklu?joni tapplika wkoll f’ka?ijiet b?al dan, fejn ir-regoli ta’ de?injazzjoni tar-regolament ma japplikawx?

2) G?all-finijiet tar-risposta g?al din id-domanda, g?andu impatt il-fatt li l-istituzzjoni kompetenti, li ma kellhiex l-intenzjoni li to?ro? ?ertifikat E 101, madankollu u?at, g?al ra?unijiet amministrattivi, konxjament u intenzjonalment, dokumenti li jienu jippre?entaw ru?hom, mill-forma u mill-kontenut tag?hom, b?ala ?ertifikati E 101, filwaqt li l-persuna interessata kienet ta?seb u setg?et ra?onevolment ta?seb li kisbet tali ?ertifikat?”

Kaw?a C?197/14

20 Matul il-perijodu bejn l-1 ta’ Jannar 2007 u t-30 ta’ ?unju 2007, T.A. van Dijk li dak i?-?mien kien jg?ix fil-Pajji?i l-Baxxi, kien impjegat ma’ Christa Intershipping Sàrl, kumpannija stabbilita fil-Lussemburgu. B’mod partikolari, matul dan il-perijodu, T.A. van Dijk kien ja?dem b?ala kaptan fuq bastiment ta’ navigazzjoni interna fit-territorju ta’ diversi Stati Membri, prin?ipalment fuq ix-xmara Rhein u t-tributarji tag?ha kif ukoll fuq il-passa??i navigabbli interni tag?ha lejn il-ba?ar.

21 L-awtoritajiet Lussemburgi?i ?ar?u ?ertifikat E 101 lil T.A. van Dijk li juri li l-li?i Lussemburgi?a dwar is-sigurtà so?jali hija applikabbli g?alih mill-1 ta’ Settembru 2004, skont ir-Regolament Nru 1408/71.

22 T.A. van Dijk ?ie nnotifikat bi stima tat-taxxa fuq id-d?ul g?as-sena 2007, dwar il-kontribuzzjonijiet ta’ sigurtà so?jali kif ukoll bi stima tat-taxxa dwar il-kontribuzzjonijiet ta’ assigurazzjoni tal-kura tas-sa??a g?all-istess sena, kkalkolati fuq id-d?ul tieg?u. Dawn l-istimi tat-taxxa ?ew ikkonfermati mill-awtoritajiet fiskali Olandi?i wara lment ta’ T.A. van Dijk.

23 Wara li ressaq kaw?a kontra d-de?i?jonijiet li ?a?du l-ilment tieg?u quddiem il-qorti distrettwali ta’ la Haye (Rechtbank te ‘s-Gravenhage) u peress li din tal-a??ar ikkonfermat l-istima tat-taxxa inkwistjoni, T.A. van Dijk appella minn din is-sentenza quddiem il-Qorti tal-Appell ta’ la Haye (Gerechtshof te ‘s-Gravenhage).

24 Il-Qorti tal-Appell ta’ la Haye ikkonfermat is-sentenza tal-qorti distrettwali ta’ la Haye. B’mod

partikolari, il-Qorti tal-Appell ta' la Haye dde?idiet li l-persuna kkon?ernata kellha titqies b?ala ba??ar tax-xmara Rhein ta?t il-Ftehim tal-ba??ara tax-xmara Rhein u li, skont l-Artikolu 11(2), tal-imsemmi ftehim, l-iskema Olandi?a tas-sigurtà so?jali kienet applikabbli g?aliha. Barra minn hekk, il-Qorti tal-Appell ta' la Haye idde?idiet li l-ebda valur legali ma seta' ji?i attribwit li?-?ertifikat E 101 inkwistjoni peress li ?ie ma?ru? fuq il-ba?i tar-Regolament Nru 1408/71, li ma kienx applikabbli g?al T.A. van Dijk, skont l-Artikolu 7(2)(a) tal-imsemmi regolament.

25 T.A. van Dijk ippre?enta appell fil-kassazzjoni kontra s-sentenza tal-Qorti tal-Appell ta' la Haye quddiem il-Qorti Suprema tal-Pajji?i l-Baxxi.

26 Mid-de?i?joni tar-rinviju jirri?ulta li l-Qorti Suprema tal-Pajji?i l-Baxxi di?à kellha l-okka?joni li tidde?iedi fuq il-portata ta?-?ertifikat E 101 f' kaw?a simili g?al dik inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali.

27 Fil-fatt, fis-sentenza tag?ha tal-11 ta' Ottubru 2012 (Nru 12/04012, ECLI:NL:HR:2013:CA0827), il-Qorti Suprema tal-Pajji?i l-Baxxi dde?idiet li ma jista' jing?ata l-ebda valur lill-?ru? ta' ?ertifikat E 101 u li l-prin?ipju ta' kooperazzjoni leali ma nkisirx, min?abba li l-persuna kkon?ernata kellha titqies b?ala ba??ar tax-xmara Rhein skont l-Artikolu 1(m) tal-Ftehim tal-Ba??ara tar-Rhein, su??ett, g?aldaqstant, mhux g?ar-Regolament Nru 1408/71, i?da g?all-imsemmi ftehim.

28 Il-Qorti Suprema tal-Pajji?i l-Baxxi tat din is-sentenza ming?ajr ma ressqet quddiem il-Qorti tal-?ustizzja domanda preliminari min?abba li kkunsidrat li s-soluzzjoni ma kienet t?alli l-ebda lok g?al dubju ra?onevoli.

29 Min-na?a l-o?ra, permezz ta' de?i?joni tas-7 ta' Frar 2014 (Nru 13/00040, ECLI:NL:GHSHE:2014:248, V?N 2014/12,15), il-Qorti tal-Appell ta' Bois-le-Duc ressqet quddiem il-Qorti tal-?ustizzja ?ew? domandi preliminari li huma s-su??ett tal-Kaw?a C?72/14.

30 G?alhekk, sa fejn ir-risposta g?al dawn id-domandi tista' tkun rilevanti g?as-soluzzjoni tat-tilwima quddiemha, il-Qorti Suprema tal-Pajji?i l-Baxxi tistaqsi jekk tistax tidde?iedi fuq din it-tilwima, skont is-sentenza tag?ha tal-11 ta' Ottubru 2013, ming?ajr ma tressaq talba g?al de?i?joni preliminari quddiem il-Qorti tal-?ustizzja u ming?ajr ma tistenna r-risposta ta' din il-qorti g?ad-domandi preliminari mag?mula mill-Qorti tal-Appell ta' Bois-le-Duc.

31 B'mod partikolari, il-Qorti Suprema tal-Pajji?i l-Baxxi tistaqsi jekk, ladarba hija tqis li s-soluzzjoni g?all-kwistjoni ta' interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni li tqajmet quddiemha hija tant ovvja li ma hemm lok g?al ebda dubju ra?onevoli, il-kundizzjonijiet ifformulati fil-punt 16 tas-sentenza Cilfit *et* (283/81,EU:C:1982:335) jistg?u ji?u kkunsidrati b?ala ssodisfatti.

32 Huwa f'dan il-kuntest li l-Qorti Suprema tal-Pajji?i l-Baxxi idde?idiet li tissospendi l-pro?eduri quddiemha u li tag?mel lill-Qorti tal-?ustizzja d-domandi preliminari segwenti:

"1) Fil-kuntest ta' domanda preliminari mressqa minn qorti nazzjonali inferjuri, il-Qorti Suprema tal-Pajji?i l-Baxxi, b?ala qorti suprema, g?andha tadixxi lill-Qorti tal-?ustizzja b'talba g?al de?i?joni preliminari jew g?andha tistenna r-risposta mog?tija g?ad-domanda preliminari mag?mula mill-qorti nazzjonali inferjuri, meta hija tqis li l-applikazzjoni xierqa tad-dritt tal-Unjoni fuq il-punt li dwaru hija ?iet adita tkun ?ara b'evidenza li ma t?alli ebda dubju ra?onevoli fir-rigward tal-mod li bih din id-domanda g?andha tintwie?eb?

2) Fil-ka? li l-ewwel domanda te?tie? risposta po?ittiva, l-awtoritajiet Olandi?i kompetenti fil-qasam tas-sigurtà so?jali huma marbuta b'attestazzjoni E 101 ma?ru?a mill-awtorità kompetenti ta' Stat Membru ie?or, anki fil-ka? fejn din l-attestazzjoni tikkon?erna ba?ri tad-dg?ajjes tax-xmara Rhein, u g?alhekk, skont l-Artikolu 7(2)(a) tar-Regolament Nru 1408/71, id-dispo?izzjonijiet ta' din

tal-a??ar dwar il-le?i?lazzjoni applikabbli – punt kopert mill-attestazzjoni – g?andhom ji?u injorati?"

33 Permezz ta' de?i?joni tal-President tal-Qorti tal-?ustizzja, tal-24 ta' Frar 2015, il-Kaw?i C?72/14 u C?197/14 ?ew mag?quda g?all-finijiet tal-pro?edura orali u tas-sentenza.

Fuq id-domandi preliminari

Osservazzjonijiet preliminari

34 Mid-de?i?jonijiet tar-rinviju jirri?ulta li r-rikorrenti fil-kaw?a prin?ipali huma ba??ara tax-xmara Rhein, li n?ar?ilhom ?ertifikat E 101 mill-istituzzjoni kompetenti sabiex to?ro? dan it-tip ta' ?ertifikati fil-Lussemburgu.

35 Mid-de?i?joni tar-rinviju fil-Kaw?a C?72/14 jirri?ulta wkoll li l-imsemmija istituzzjoni kkunsidrat li, skont ir-regoli ta' de?injazzjoni previsti fil-ftehim tal-ba??ara tax-xmara Rhein, ir-rikorrent fil-kaw?a prin?ipali kien su??ett g?all-li?i Lussemburgi?a u li, fl-assenza fil-kuntest tal-imsemmi ftehim ta' formola ekwivalenti g?a?-?ertifikat E 101, l-imsemmija istituzzjoni u?at i?-?ertifikat E 101 sabiex ti??ertifika l-affiljazzjoni tar-rikorrent fil-kaw?a prin?ipali mal-iskema tas-sigurtà so?jali Lussemburgi?a.

36 Huwa abba?i ta' dawn il-premessi li g?andha ting?ata risposta g?ad-domandi mag?mula mill-qrati tar-rinviju, u s-sentenza pre?enti ma tinkludi l-ebda evalwazzjoni dwar il-klassifikazzjoni tar-rikorrenti fil-kaw?a prin?ipali inkwantu ba??ara tax-xmara Rhein u lanqas dwar il-le?i?lazzjoni nazzjonali li hija applikabbli g?alihom.

Dwar id-domandi fil-Kaw?a C?72/14 u t-tieni domanda fil-Kaw?a C?197/14

37 Permezz tad-domandi fil-Kaw?a C?72/14 u t-tieni domanda fil-kaw?a C?197/14, li g?andhom ji?u e?aminati flimkien, il-qrati tar-rinviju jistaqsu, essenzjalment, jekk l-Artikolu 7(2)(a) tar-Regolament Nru 1408/71 u l-Artikoli 10c sa 11a, 12a u 12b tar-Regolament Nru 574/72 g?andhomx ji?u interpretati fis-sens li ?ertifikat ma?ru? mill-istituzzjoni kompetenti ta' Stat Membru, fil-forma ta' ?ertifikat E 101, sabiex ji??ertifika li ?addiem huwa su??ett g?al-le?i?lazzjoni so?jali ta' dan l-Istat Membru, meta dan il-?addiem jaqa' ta?t il-Ftehim tal-ba??ara tax-xmara Rhein, huwa obbligatorju g?all-istituzzjonijiet tal-Istati Membri l-o?ra u jekk il-fatt li l-istituzzjoni li ?ar?et i?-?ertifikat ma kellha l-ebda intenzjoni li to?ro? ?ertifikat E 101 reali, i?da u?at il-formola standard ta' dan i?-?ertifikat min?abba ra?unijiet amministrattivi huwiex ta' rilevanza f'dan ir-rigward.

38 Fl-ewwel lok, g?andu jitfakkar li ?-?ertifikat E 101 jikkorrispondi g?al formola standard ma?ru?a, skont it-Titolu III tar-Regolament Nru 574/72, mill-istituzzjoni indikata mill-awtorità kompetenti tal-Istat Membru li l-le?islazzjoni tas-sigurtà so?jali tieg?u hija applikabbli, sabiex ti??ertifika l-issu??ettar tal-?addiema migranti, li jkunu f'wa?da mis-sitwazzjonijiet koperti minn ?erti dispo?izzjonijiet tat-Titolu III tar-Regolament 1408/71, g?al-le?i?lazzjoni tal-imsemmi Stat Membru, kif jirri?ulta mill-punti 7 u 8 tas-sentenza pre?enti.

39 G?alhekk jidher li l-u?u ta?-?ertifikat E 101 huwa rilevanti biss fil-ka? ta' applikazzjoni tar-regoli relatati mad-determinazzjoni tal-le?i?lazzjoni applikabbli fil-qasam tas-sigurtà so?jali, stabbiliti fit-Titolu II tar-Regolament Nru 1408/71, g?all-?addiema kkon?ernati, u dan huwa kkorroborat bir-riferimenti inklu?i fil-formola standard, li ma jkoprux sitwazzjonijiet o?ra g?ajr dawk li jikkon?ernaw ?addiema li jaqg?u ta?t il-kamp ta' applikazzjoni tal-imsemmi Titolu II.

40 Barra minn hekk, il-Qorti tal-?ustizzja dde?idiet li ?ertifikat b?al dan, sa fejn jo?loq pre?unzjoni ta' regolarità tal-affiljazzjoni tal-?addiema kkollokati mal-iskema ta' sigurtà so?jali tal-

Istat Membru fejn l-impri?a li kkollokat dawn il-?addiema hija stabbilita, huwa obbligatorju g?all-istituzzjoni kompetenti tal-Istat Membru li fih dawn il-?addiema huma kkollokati (sentenza Herbosch Kiere, C?2/05, EU:C:2006:69, punt 24).

41 Il-Qorti tal-?ustizzja ppre?i?at ukoll li, sakemm dan ma ji?ix irtirat jew iddikjarat b?ala invalidu mill-awtoritajiet tal-Istat Membru li jkunu ?ar?uh, i?-?ertifikat E 101 jorbot lill-istituzzjoni kompetenti u lill-qrati tal-Istat Membru li fih il-?addiema huma kkollokati (sentenza Herbosch Kiere, C?2/05, EU:C:2006:69, punt 33).

42 Barra minn hekk, sa fejn i?-?ertifikat E 101 huwa obbligatorju g?al din l-istituzzjoni kompetenti, xejn ma ji??ustifika l-fatt li l-persuna li titlob is-servizzi ta' ?addiem ma ta?ixxix fuq l-imsemmi ?ertifikat. Jekk hija jkollha dubji dwar il-validità ta?-?ertifikat, din il-persuna g?andha madankollu tinforma lill-istituzzjoni inkwistjoni b'dan. (sentenza Banks *et*, C?178/97, EU:C:2000:169, punt 47).

43 G?andu, madankollu, ji?i enfasizzat li l-?urisprudenza mfakkra fil-punti 40 sa 42 tas-sentenza pre?enti tirreferi g?al sitwazzjonijiet li fihom i?-?ertifikati E 101 jkunu n?ar?u fir-rigward ta' ?addiema li jaqg?u ta?t it-Titolu II tar-Regolament Nru 1408/71.

44 Madankollu, i?-?ertifikati E 101 inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali n?ar?u fir-rigward ta' ba??ara tax-xmara Rhein, kif ?ie osservat fil-punt 34 tas-sentenza pre?enti.

45 G?andu jitfakkar f'dan ir-rigward li l-Artikolu 7(2)(a) tar-Regolament Nru 1408/71 jipprevedi li, minkejja d-dispo?izzjonijiet tal-Artikolu 6 ta' dan ir-regolament, skont liema dan tal-a??ar jissostitwixxi, fil-prin?ipju, kwalunkwe konvenzjoni tas-sigurtà so?jali li torbot esklu?ivament lil Stati Membri, jew mill-inqas lil ?ew? Stati Membri u Stat wie?ed jew diversi Stati o?ra, id-dispo?izzjonijiet tal-Ftehim dwar is-sigurtà so?jali g?all-ba??ara tax-xmara Rhein jibqg?u applikabbli.

46 Minn dan isegwi li l-ba??ara tax-xmara Rhein ma jaqg?ux ta?t il-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament Nru 1408/71, i?da ta?t dak tal-Ftehim g?all-ba??ara tax-xmara Rhein, b'tali mod li d-determinazzjoni tal-le?i?lazzjoni dwar is-sigurtà so?jali li hija applikabbli g?alihom ma titwettaqx skont it-Titolu II tar-Regolament i?da skont l-imsemmi ftehim.

47 F'dawn i?-?irkustanzi, ?ertifikat ma?ru? minn istituzzjoni ta' Stat Membru, sabiex ji??ertifika l-issu??ettar ta' ?addiem ikklassifikat b?ala ba??ar tax-xmara Rhein g?al-le?i?lazzjoni ta' dan l-Istat Membru, b?a?-?ertifikati inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali, ma jistax jitqies b?ala ?ertifikat E 101, anki jekk jie?u l-forma tieg?u, u irrispettivament mill-kwistjoni dwar jekk dan ikunx in?are? mill-istituzzjoni indikata mill-awtorità kompetenti ta' Stat Membru fis-sens tar-Regolament Nru 1408/71 sabiex to?ro? dan it-tip ta' ?ertifikat.

48 G?aldaqstant, tali ?ertifikat ma jistax jipprodu?i l-effetti spe?ifi?i ta?-?ertifikat E 101, fosthom l-effett vinkolanti fir-rigward tal-istituzzjonijiet ta' Stati Membri o?ra g?ajr dak tal-istituzzjoni li ?ar?et tali ?ertifikat.

49 F'dan il-kuntest, il-fatt li l-istituzzjoni emittenti ma kellhiex l-intenzjoni li to?ro? ?ertifikat E 101, i?da u?at formola standard ta' referenza g?al ra?unijiet amministrattivi huwa, f'dan il-ka?, irrilevanti g?ar-risposta li g?andha ting?ata g?ad-domandi mag?mula.

50 Fi kwalunkwe ka?, g?andu jing?ad ukoll li l-fatt li ?ertifikat li jikkon?erna ba??ar tax-xmara Rhein, li jkun in?are? f'forma ta' ?ertifikat E 101, b?al dawk fil-kaw?a prin?ipali, ma jipprodu?ix l-effetti li jirri?ultaw minn ?ertifikat E 101 ma jfissirx madankollu li ?-?ertifikat ma g?andu l-ebda effett legali.

51 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet pre?edenti, ir-risposta g?ad-domandi fil-Kaw?a C?72/14 u g?at-tieni domanda fil-Kaw?a C?197/14, g?andha tkun li l-Artikolu 7(2)(a) tar-Regolament Nru 1408/71 kif ukoll l-Artikoli 10c sa 11a, 12a u 12b tar-Regolament Nru 574/72 g?andhom ji?u interpretati fis-sens li ?ertifikat ma?ru? mill-istituzzjoni kompetenti ta' Stat Membru, fil-forma ta' ?ertifikat E 101, sabiex ji??ertifika li ?addiem huwa su??ett g?al-le?i?lazzjoni so?jali ta' dan l-Istat Membru, meta dan il-?addiem jaqa' ta?t il-Ftehim g?all-ba??ara tax-xmara Rhein, ma jorbotx lill-istituzzjonijiet tal-Istati Membri l-o?ra. Il-fatt li l-istituzzjoni emittenti ma kellhiex l-intenzjoni li to?ro? ?ertifikat E 101 reali, i?da u?at il-formola standard ta' dan i?-?ertifikat min?abba ra?unijiet amministrattivi huwa irrilevanti f'dan ir-rigward.

Fuq l-ewwel domanda fil-Kaw?a C?197/14

52 Permezz tal-ewwel domanda tag?ha fil-Kaw?a C?197/14, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk it-tielet paragrafu tal-Artikolu 267 TFUE g?andux ji?i interpretat fis-sens li qorti nazzjonali li kontra d-de?i?jonijiet tag?ha ma tistax titressaq azzjoni ?udizzjarja ta?t id-dritt nazzjonali, b?all-imsemmija qorti tar-rinviju, hija marbuta tadixxi lill-Qorti tal-?ustizzja meta qorti nazzjonali ta' grad inferjuri, f'kaw?a simili g?al dik li biha qed ti?i adita u dwar e?attament l-istess kwistjoni, tkun g?amlet domanda preliminari lill-Qorti tal-?ustizzja, jew jekk hijiex marbuta tistenna r-risposta mog?tija g?al din id-domanda.

53 L-Artikolu 267 TFUE jag?ti ?urisdizzjoni lill-Qorti tal-?ustizzja sabiex tidde?iedi, b'mod preliminari, kemm dwar l-interpretazzjoni tat-Trattati u tal-atti adottati mill-istituzzjonijiet, mill-korpi u mill-organi tal-Unjoni kif ukoll dwar il-validità ta' dawn l-atti. Dan l-artikolu jipprevedi, fit-tieni paragrafu tieg?u, li qorti nazzjonali tista' tag?mel dawn id-domandi lill-Qorti tal-?ustizzja, jekk hija tikkunsidra li de?i?joni dwar dan il-punt hija me?tie?a sabiex tag?ti s-sentenza tag?ha, u, fit-tielet paragrafu tieg?u, li hija mitluba tag?mel dan jekk ma tistax titressaq azzjoni ?udizzjarja kontra d-de?i?jonijiet tag?ha skont id-dritt nazzjonali (sentenza Melki u Abdeli, C?188/10 u C?189/10, EU:C:2010:363, punt 40).

54 G?andu jitfakkar, b'mod partikolari, li l-obbligu li ssir domanda preliminari lill-Qorti tal-?ustizzja previst mit-tielet paragrafu tal-Artikolu 267 TFUE, fir-rigward tal-qrati nazzjonali li d-de?i?jonijiet tag?hom li kontrihom ma tistax titressaq azzjoni ?udizzjarja huwa parti mill-kooperazzjoni, stabbilita biex ti?i ?gurata l-applikazzjoni xierqa u l-interpretazzjoni uniformi tad-dritt tal-Unjoni fl-Istati Membri kollha, bejn il-qrati nazzjonali, fil-kapa?ità tag?hom ta' qrati responsabbli g?all-applikazzjoni tad-dritt tal-Unjoni, u l-Qorti tal-?ustizzja (sentenza Cilfit *et*, 283/81, EU:C:1982:335, punt 7).

55 Il-Qorti tal-?ustizzja ppre?i?at li qorti li d-de?i?jonijiet tag?ha ma tistax titressaq azzjoni ?udizzjarja kontrihom ta?t id-dritt nazzjonali, hija marbuta, meta kwistjoni ta' dritt tal-Unjoni titqajjem quddiemha, li tissodisfa l-obbligu tag?ha li tressaq il-kwistjoni quddiem il-Qorti tal-?ustizzja, sakemm ma tikkonstatax li l-kwistjoni mqajma hija irrilevanti jew li d-dispo?izzjoni tad-dritt tal-Unjoni inkwistjoni di?à ?iet interpretata mill-Qorti tal-?ustizzja jew li l-applikazzjoni korretta tad-dritt tal-Unjoni hija tant ovvja li ma hemm lok g?al ebda dubju ra?onevoli. Il-Qorti tal-?ustizzja ?iedet li l-e?istenza ta' tali eventwalità g?andha ti?i evalwata skont il-karatteristi?i spe?ifi?i tad-dritt tal-Unjoni, id-diffikultajiet partikolari li tippre?enta l-interpretazzjoni u skont ir-riskju ta' diver?enzi fil-?urisprudenza fi ?dan l-Unjoni (sentenza Cilfit *et*, 283/81, EU:C:1982:335, punt 21).

56 F’dan il-ka?, peress li qorti nazzjonali ta’ grad inferjuri mill-qorti tar-rinviju g?amlet domanda preliminari lill-Qorti tal-?ustizzja sabiex tistaqsi fuq kwistjoni tad-dritt tal-Unjoni simili g?al dik li tqajmet quddiem il-qorti tar-rinviju u li tirrigwarda e?attament l-istess kwistjoni, tqum il-kwistjoni dwar jekk tali ?irkustanza tostakolax is-sodisfazzjon tar-rekwi?iti li jirri?ultaw mis-sentenza Cilfit *et* (283/81, EU:C:1982:335), sabiex ti?i stabbilita l-e?istenza ta’ *acte clair*, u, b’mod partikolari, ir-rekwi?it li l-applikazzjoni korretta tad-dritt tal-Unjoni tkun tant ovvja li ma jkun hemm lok g?al ebda dubju ra?onevoli.

57 F’dan ir-rigward, g?andu jitfakkar li hija biss il-qorti nazzjonali li tkun qed tisma’ l-kaw?a u li g?andha tassumi r-responsabbiltà tad-de?i?joni ?udizzjarja sussegwenti, li g?andha tevalwa, fid-dawl ta?-?irkustanzi partikolari tal-kaw?a, kemm in-ne?essità ta’ de?i?joni preliminari sabiex tkun tista’ tag?ti s-sentenza tag?ha kif ukoll ir-rilevanza tad-domandi li hija tag?mel lill-Qorti tal-?ustizzja (sentenza Eon Aset Menidjmunt, C?118/11, EU:C:2012:97, punt 76).

58 Barra minn hekk, g?andu ji?i enfasizzat li l-?urisprudenza li tirri?ulta mis-sentenza Cilfit *et* (283/81, EU:C:1982:335) t?alli lill-qorti nazzjonali biss ir-responsabbiltà li tevalwa jekk l-applikazzjoni korretta tad-dritt tal-Unjoni tkunx tant ovvja li ma jkun hemm lok g?al ebda dubju ra?onevoli u, konsegwentement, li tidde?iedi li ma tirreferix lill-Qorti tal-?ustizzja domanda ta’ interpretazzjoni ta’ dritt tal-Unjoni li tqajmet quddiemha (sentenza Intermodal Transports, C?495/03, EU:C:2005:552, punt 37 u l-?urisprudenza ??itata) u li ssolviha ta?t ir-responsabbiltà proprja tag?ha (sentenza Cilfit *et*, 283/81, EU:C:1982:335, punt 16).

59 Minn dan jirri?ulta li huma biss il-qrati nazzjonali li d-de?i?jonijiet tag?hom ma tistax titressaq azzjoni ?udizzjarja kontrihom ta?t id-dritt nazzjonali li g?andhom jiddeterminaw, ta?t ir-responsabbiltà proprja tag?hom u b’mod indipendenti, jekk humiex fil-pre?enza ta’ *acte clair*.

60 B’dan il-mod, jekk, f’sitwazzjoni b?al dik inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali, qorti suprema ta’ Stat Membru g?andha, ?ertament, tie?u inkunsiderazzjoni fl-e?ami tag?ha l-fatt li qorti ta’ grad inferjuri tkun g?amlet domanda preliminari, li g?adha pendenti quddiem il-Qorti tal-?ustizzja, jibqa’ l-fatt li tali ?irkustanza ma tistax, minnha nnifisha, tipprekludi lill-qorti suprema nazzjonali milli tikkonkludi, wara e?ami li jissodisfa r-rekwi?iti li jirri?ultaw mis-sentenza Cilfit *et* (283/81, EU:C:1982:335), li hija fil-pre?enza ta’ *acte clair.*

61 Fl-a??ar nett, sa fejn il-fatt li qorti ta’ grad inferjuri g?amlet domanda preliminari lill-Qorti tal-?ustizzja fuq l-istess kwistjoni b?al dik imqajma fit-tilwima mressqa quddiem il-qorti nazzjonali li tidde?iedi b’mod finali ma jimplikax, minnu nnifsu, li l-kundizzjonijiet tas-sentenza Cilfit *et* (283/81, EU:C:1982:335) ma jistg?ux jibqu ji?u ssodisfatti, b’tali mod li l-qorti msemmija l-a??ar tista’ tidde?iedi li tastjeni li tadixxi lill-Qorti tal-?ustizzja u ssolvi l-kwistjoni mqajma quddiemha ta?t ir-responsabbiltà tag?ha, g?andu ji?i kkunsidrat li tali fatt lanqas ma jobbliga lill-qorti nazzjonali suprema tistenna r-risposta mog?tija mill-Qorti tal-?ustizzja g?ad-domanda preliminari mag?mula mill-qorti ta’ grad inferjuri.

62 Din il-konstatazzjoni hija, barra minn hekk, ikkonfermata mill-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja li tg?id li l-Artikolu 267 TFUE ma jipprekludix li d-de?i?jonijiet ta’ qorti li d-de?i?jonijiet tag?ha ma tistax titressaq azzjoni ?udizzjarja kontrihom ta?t id-dritt nazzjonali u li tkun adixxiet lill-Qorti tal-?ustizzja g?al de?i?joni preliminari, jibqg?u su??etti g?ar-rimedji ?udizzjarji normali previsti mid-dritt nazzjonali, li jippermettu lil qorti ta’ grad superjuri tidde?iedi hija stess it-tilwima li kienet is-su??ett ta’ rinviju g?al de?i?joni preliminari u b’hekk tassumi r-responsabbiltà li ti?gura r-rispett tad-dritt tal-Unjoni (ara, f’dan is-sens, id-digriet Nationale Loterij, C?525/06, EU:C:2009:179, punti 6 sa 8).

63 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet pre?edenti, ir-risposta g?all-ewwel domanda fil-Kaw?a

C?197/14 g?andha tkun li t-tielet paragrafu tal-Artikolu 267 TFUE g?andu ji?i interpretat fis-sens li qorti nazzjonali li d-de?i?jonijiet tag?ha ma tistax titressaq azzjoni ?udizzjarja kontrihom ta?t id-dritt nazzjonali, b?alma hija l-qorti tar-rinviju, ma hijiex obbligata li tadixxi lill-Qorti tal-?ustizzja g?as-sempli?i ra?uni li qorti nazzjonali ta' grad inferjuri g?amlet, f'kaw?a simili g?al dik quddiemha u fuq e?attament l-istess kwistjoni, domanda preliminari lill-Qorti tal-?ustizzja, u lanqas ma hija obbligata tistenna r-risposta g?al din id-domanda.

Fuq l-ispejje?

64 Peress li l-pro?edura g?andha, fir-rigward tal-partijiet fil-kaw?a prin?ipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tidde?iedi fuq l-ispejje?. L-ispejje? sostnuti g?as-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-?ustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistg?ux jit?allsu lura.

G?al dawn il-motivi, Il-Qorti tal-?ustizzja (It-Tieni Awla) taqta' u tidde?iedi:

1) **L-Artikolu 7(2)(a) tar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 1408/71, tal-14 ta' ?unju 1971, dwar l-applikazzjoni tal-iskemi ta' sigurtà so?jali g?all-persuni impjegati u l-familja tag?hom li ji??aqilqu ?ewwa l-Komunità, kif ukoll l-Artikoli 10c sa 11a, 12a u 12b tar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 574/72, tal-21 ta' Marzu 1972, li jistipula l-pro?edura g?all-implementazzjoni tar-Regolament (KEE) Nru 1408/71, fil-ver?joni tag?hom emendata u a??ornata permezz tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 118/97, tat-2 ta' Di?embru 1996, kif emendati permezz tar-Regolament (KE) Nru 647/2005 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tat-13 ta' April 2005, g?andhom ji?u interpretati fis-sens li ?ertifikat ma?ru? mill-istituzzjoni kompetenti ta' Stat Membru, fil-forma ta' ?ertifikat E 101, sabiex ji?i ??ertifikat li ?addiem huwa su??ett g?al-le?i?lazzjoni so?jali ta' dan l-Istat Membru, meta dan il-?addiem jaqa' ta?t il-Ftehim dwar is-sigurtà so?jali g?all-ba??ara tax-xmara Rhein, adottat mill-Konferenza intergovernattiva inkarigata tirrevedi l-Ftehim tat-13 ta' Frar 1961 dwar is-sigurtà so?jali g?all-ba??ara tax-xmara Rhein, iffirmat f'Geneva fit-30 ta' Novembru 1979, ma jorbotx lill-istituzzjonijiet tal-Istati Membri l-o?ra. Il-fatt li l-istituzzjoni emittenti ma kellhiex l-intenzjoni li to?ro? ?ertifikat E 101 reali, i?da u?at il-formola standard ta' dan i?-?ertifikat min?abba ra?unijiet amministrattivi huwa irrilevanti f'dan ir-rigward.**

2) **It-tielet paragrafu tal-Artikolu 267 TFUE g?andu ji?i interpretat fis-sens li qorti nazzjonali li d-de?i?jonijiet tag?ha ma tistax titressaq azzjoni ?udizzjarja kontrihom ta?t id-dritt nazzjonali, b?alma hija l-qorti tar-rinviju, ma hijiex obbligata li tadixxi lill-Qorti tal-?ustizzja g?as-sempli?i ra?uni li qorti nazzjonali ta' grad inferjuri g?amlet, f'kaw?a simili g?al dik quddiemha u fuq e?attament l-istess kwistjoni, domanda preliminari lill-Qorti tal-?ustizzja tal-Unjoni Ewropea, u lanqas ma hija obbligata tistenna r-risposta g?al din id-domanda.**

Firem

* Lingwa tal-kaw?a: l-Olandi?.